

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus VEEBRUAR 2018

EESTI VABARIIGI SAJANDA SÜNNIPÄEVA KUU.

Tervitan Sind, hea lugeja, veebruari – küünlakuu – juhtsalminga:

„Sõna on sinule väga ligidal, sinu suus ja sinu südames, et seda täita.“ (5 Ms 30:14)

Sõnal on tohutu suur jõud. 24. veebruaril tähistame meie Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva. Kuidas tuli oma riik? See sai alguse mõttest, mis formuleeriti sõnana, iseseisvuse deklaratsioonina – „Manifest kõigile Eestimaa rahvastele.“ (Kirjaviis muutmata.)

Eesti rahvas ei ole aastasadade jooksul kaotanud tungi iseseisvuse järele. Põlvest põlve on temas kestnud salajane lootus, et hoolimata pimedast orjaööst ja võõrast rahvaste vägivaldavalitsusest veel kord Eestis aeg tuleb, mil "kõik piirud kahel otsal lausa löövad lõkendama" ja et "kord Kalev koju jõuab oma lastel õnne tooma".

Nüüd on see aeg käes.

/---/

Eesti! Sa seisad lootusrikka tuleviku lävel, kus sa vabalt ja iseseisvalt oma saatust võid määrata ja juhtida! Asu ehitama oma kodu, kus kord ja õigus valitseks, et olla vääriliseks liikmeks kulturarahvaste peres! Kõik kodumaa pojad ja tütreid, ühinegem kui üks mees kodumaa ehitamise pühas töös! Meie esivanemate higi ja veri, mis selle maa eest valatud, nõuab seda, meie järeltulevad põlved kohustavad meid selleks.

Su üle Jumal valvaku

Ja võtku rohkest õnnista

Mis iial ette võtad sa,

Mu kallis isamaa!

Elagu iseseisev demokratiline Eesti vabariik.

Elagu rahvaste rahu!

Tallinnas, 24. veebr. 1918.

Plaani kohaselt pidi see deklaratsioon loetama ette Haapsalus, kus oli juba moodustatud Eesti Esimene Polk. Olude sunnil loeti deklaratsioon aga ette Pärnus. 2. veebruaril koguneme tähistama Tartu Rahulepingu 98. aastapäeva. 20. veebruaril algavad üleriiklikud Eesti juubelipidustused Haapsalu Vabadussamba ees, mis kulmineeruvad 24. veebruaril eestlaste keskel üle terve maailma.

Toetun Piibli sõnale ja kutsun meid kõiki üles väärtustama sõna jõudu. Pidagem kinni töotusest, mille meie esivanemad sada aastat tagasi on andnud. 24. veebruaril täname Jumalat imelise kingituse eest – sada aastat tagasi välja kuulutatud Eesti Vabariigi eest. Oli inimesi, kes oskasid näha kaugemale ja kellel oli ka tarkust ellu viia oma ettekujutus tulevikust. Soovime ja palume, et meil oleks tarkust seda vabadust hoida!

Head sõbrad, soovin õnnistatud veebruarikuud, selle argipäevi, pühapäevi ja pühi! Talvehari on murtud, ööd jäävad lühemaks ja päevad muutuvad pikemaks. Soovin ka vaimuliku valguse ja kodanikuteadlikkuse suurenemist.

Piiskop Tiit Salumäe
Koguduse õpetaja

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA VEEBRUARIS.

R, 2. veebruar kl 9 hommikupalvus (Jaani kirik). **Kl 13.30** teetund (Jaanisaal). **Kl 18 Küünlapäev. Tartu Rahu 98. aastapäeva tähistamine.** Kogunemine Vabadussamba juures, liigutakse koos Jaani kirikusse. Järgneb kontsert-palvus. Laulab Haapsalu Poistekoor, mida juhatab Kadri Kelner. Teenib praost Leevi Reinaru, kõnelevad Haapsalu linnapea Urmas Sukles ja Kaitseliidu Lääne Maleva esindaja (Jaani kirik).

2.-4. veebruar koguduse esindus külastab sõpruskogudust Korsnäsisis, õpetaja Guy Kronqvisti pensionile saatmine.

2.-4. veebruar koguduse noored osalevad kirikunoorte talvepäevadel Põltsamaal.

P, 4. veebruar kl 11 sõnajumalateenistus. Teema: Jumala sõna külv. Teenivad Kristo Hüdsi ja Teno Ilves (Jaani kirik). **Kl 18** noorteõhtu (noortetuba).

T, 6. veebruar kl 18.30 toomkoori proov (Jaanisaal).

R, 9. veebruar kl 9 hommikupalvus (Jaani kirik). **Kl 17.30** segakoori proov (Jaanisaal).

P, 11. veebruar kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Jumala armastuse ohvritee. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, Kristo Hüdsi ja Kalle Jätsa (Jaani kirik).

T, 13. veebruar kl 18.30 toomkoori proov (Jaanisaal).

K, 14. veebruar kl 12 palvepäeva jumalateenistus armulauaga (Jaani kirik). Paastuaja algus. Teenib piiskop Tiit Salumäe.

R, 16. veebruar kl 9 hommikupalvus (Jaani kirik). **Kl 13.30** teetund (Jaanisaal).

L, 17. veebruar kl 16 Piibliring "Piibel kõõgis" (Jaanimaja).

P, 18. veebruar kl 11 paastuaja 1. pühapäeva sõnajumalateenistus. Teema: Kiusatuste võitja. Teenivad Kristo Hüdsi ja Teno Ilves. Laulab külaliskoor (Jaani kirik). **Kl 11** lastekirik (Jaanisaal). **Kl 12 muusikapooltund.** Laulab koor Fanjunga lauljad (Soome) Annuka Ahola juhatusel (Jaani kirik). **Kl 18 noorteõhtu** (noortetuba).

L, 24. veebruar kl 11 Eesti Vabariigi 100. aastapäeva kontsert-jumalateenistus (toomkirik). Esinevad Haapsalu kammerkoor ja neidudekoor Canzone Ulrika Grabergi juhatusel. Teenib praost Leevi Reinaru. Kõnelevad Haapsalu linnapea Urmas Sukles ja Läänemaa Ühisgümnaasiumi õpilane - kõnekonkursi võitja. **Kl 12** Eesti Vabariigi 100. aastapäeva tähistamine Vabadussamba juures.

P, 25. veebruar kl 11 paastuaja 2. pühapäeva sõnajumalateenistus. Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva pidulik tänujumalateenistus. Teema. Palve ja usk. Teenivad Kristo Hüdsi ja Kalle Jätsa. Laulab toomkoor (Jaani kirik). **Kl 18 palvus** (De la Gardie hooldekodu).

OSALE KOGUDUSE ELUS!

Haapsalu koguduse infot jagame kodulehe (<http://haapsalu.eelk.ee/>) kaudu. Kuukirja „Johannese Sõnumid“ saadame e-postiga aadressile, mis meil on teatatud. Kirikuteated ilmuvad kord nädalas ajalehes „Lääne Elu“. Suhtlemiseks oleme loonud FB <https://www.facebook.com/Haapsalukirik/>

Tere tulemast koguduse elu puudutava teabega tutvuma ja teavet jagama!

TULE LEERI!

Haapsalu Püha Johannese koguduses alustab tegevust kevadine leerikursus. Leerikoolis tutvutakse põhjalikult ristiusuga, Piibli, kiriku õpetuse ja ajaloo, kristliku eetika ning koguduse eluga. Kursus lõpeb 20. mail leeripüha ehk konfirmatsiooniga, mille läbi leerikooli lõpetanu saab koguduse täisõiguslikuks liikmeks. Leeritatu võib osaleda armulaul, saada ristivanemaks, lasta abielu laulatada ja kandideerida koguduse juhtorganitesse. Lisaks eelnimetatule on leerikoolis osalemine hea võimalus arutleda elu ja igavikuliste küsimuste üle.

Leeritunnid toimuvad vastavalt kokkulepitavale kavale. Tunde viivad läbi koguduse õpetaja ja teised kaastöölised.

Esimene kokkusaamine on 18. märtsil 2018 kell 10.00. Saame tutvavaks ja lepime kokku leeritundide ajad ning tutvume õppematerjaliga. Kell 11 algab jumalateenistus Jaani kirikus.

Leerikursuse tasu on 50 eurot.

Täpsemat teavet leerikooli kohta saab õpetajate Tiit Salumäe (tsalumae@yahoo.com; 5280635) käest.

EESTI RIIGI SAJA AASTA SISSE MAHUB PALJU RÕÕMU, AGA KA MURET JA AHASTUST.

Heino Noor võttis vastu president Lennart Merilt 2001.a. Eesti Punase Risti IV klassi teenetemärgi

Heino Noor on Haapsalu aukodanik aastast 2007

Haapsalu koguduse nõukogu auliige, Haapsalu aukodanik dr Heino Noor saab 24. aprillil 96. Selle intervjuu ajal jaanuari lõpus on ta Tartus haiglas – tema eas aeg-ajalt midagi ikka jukerdab. Seekord siis süda. Ent ta vaim on endiselt ergas ja intervjuuks ettevalmistusaega ta ei vaja. „Jah, räägime,” on ta kohe valmis.

Räägime saja-aastasest Eesti Vabariigist, mis on, mis on olnud ja mis võib tulla. Mida mõtleb ja tunneb üks vana elukogenud mees, kel helgete eluhetkede kõrval on kanda ema kaotuse valu, Siberi vangilaagri mälestused, kaasinimeste reetlikkus, ühiskonna lõhestatus.

Sinine, aga milline?

Heino Noore esimene mälestus Eesti vabariigi aastapäevast ulatub 1927. aasta Haapsallu, mil ta oli viiene. Mäletab, et Võnnu tänaval, tema kodutänaval, olid kõigil majadel lipud väljas.

Paistab, et kõike, mida Noor on kunagi õppinud, lugenud või kuulnud, on tal meeles. Ta räägib, et esialgu polnud müügil sinimustvalget lipukangast. Lipp õmmeldi kokku kolmest riideribast. Musta ja valge värviga polnud muret, must on must ja valge on valge. Sinisega oli asi keerulisem. Kas eesti lipu sinine peab olema taevasinine, meresinine või hoopis rukkilillesinine?

Nii oligi igal hoonel ise värvi sinisega lipp. Noore mäletamist mööda pandi see asi lõpuks teaduslikult paika - neeldumisspektri järgi.

Eesti riigilipu üle on tõepoolest tuliselt vaieldud ja sinimustvalge kõrval on ka muid variante pakutud. Et segadusele lõpp teha, andis valitsus 1922. aasta veebruaris lipu kava väljatöötamise ülesande erikomisjoni kätte. Aprilli alguses anti ajakirjanduse kaudu teada, et senine kolmevärviline lipp võiks jääda vabatahtlikuks rahvuslipuks ja riigilipuks saaks mustade äärtega valge rist sinisel põhjal. Taas puhkes ajakirjanduses elav arutelu, taas olid kõne all mitmed variandid. Valitsus ja riigikogu arutas lipu küsimust mitmel istungil. Selgus tuli 27. juunil 1922, kui riigikogu võttis vastu riigilipu seaduse.

Seadus kehtestas, et Eesti riigilipp on taevasinine (rukkilillesinine) -must-valge lipp. Lipu laiud on ühelaiused, lipu laiuse ja pikkuse vahekord on 7:11, lipu normaalsuurus on 105 x165 cm.

Heino Noor jutustas, et Narva Kreenholmi ja Sindi manufaktuuris hakati kuduma poolvillast lipuriiet, nii et kõik kolm värvi olid lõpuks ühes kangas. Seda hakati jagama Tekla jt riidekauplustes soodushinnaga (Kreenholm ja Sindi vabrik kuulusid ASile Tekla – L.I). See võis olla 1934.-1935. aastal, mil tähistati sinimustvalge lipu 50. aastapäeva. Siis algatati kampaania, et igal kodul oleks sinimustvalge lipp.

Noor toonitas, et seda ettevõtmist nimetati hoogtööks, mitte kampaaniaks, aktsiooniks ega muuks. Neid hoogtöid oli 1930. aastail kolm: igale kodule lipp, nime eestistamine ja kodukaunistus.

Kui enne lipu hoogtööd oli maal ainult paar tuhat lippu, siis hoogtöö käigus tuli neid juurde umbes 150 000. 1939. aastaks oli riigilipp peaaegu kõigil hoonetel. Eesti lipu selts märgib oma kodulehel, et need numbrid käivad vaid maal asuvate hoonete kohta ega kajasta linnades lehvivaid lippe.

Noor lisas, et lipuga ühel ajal hakati tootma ka naiskodukaitsjate sinist kleidiriidet. See oli pastelsem sinine ja ka see pandi spektrivärvi järgi paika. Naiskodukaitsjate sinist riidet jagati liikmeile tasuta. Selle olid annetanud Eesti naistele Kreenholmi ja Sindi manufaktuuri.

„See oli rahvuslikult mõtleivate kapitalistide kummardus eesti naistele,“ resümeeris Noor.

Paraad Haapsalus

Noore mäletamist mööda oli vabariigi aastapäeval Haapsalu Turuplatsil (praegu Lossiplats) sõjaväeparaad. Paraadi jäeti ära vaid siis, kui külma oli alla 20 kraadi. Paraadi võttis vastu garnisoniülem. Kui 1932 toodi Uuemõisa Scoutspataljon, omandas paraad soliidsema ja mastaapsema ilme. Tekkis kaitseliidu ja pataljoni ühendorkester. Scoutspataljoni oli Haapsalus näha ja tunda. Pataljon tegeles noorte sõjalise ettevalmistusega ja Noor mäletab, et paljud noored, tema teiste seas, käisid nende saalides treeninguil.

Lõhenemise traagika

Noore sõnul oli traagiline, et Pätsi ja Laidoneri riigipöörde likvideeris 12. märtsil 1934 vabadussõjalaste liikumise ja arreteeris ligi 500 juhtivat vapsi.

„Sellega likvideeriti ka oluline osa Eesti rahvuslikust liikumisest,“ nentis Noor. „See oli eesti rahva üks järjekordseid traagilisi lõhenemisi, mis oli alanud juba ärkamisjal. Väikese rahva juures traagiliselt tunda andev lõhenemine jälitab meid tänapäevani.“

Noor tsiteeris haigevoodist Lydia Koidulat, kurbus hääles: „Nad taguvad su tüve sisse talva, mu Eestimaa! Ei enam lillelaulu...“

„Talva (talv ehk kiil – L.I) motiiv jälitab meid ka praegu, kui vaadata kas või Toompea poole. See on meie traagika - leida ikka keegi, kellele ära panna,“ muretses Noor. „Meie omavahelised lõhed ja lõhestumised on oskusliku kavalusega ära kasutanud meie ühised vaenlased, olgu see saksa või punaste võim.“

Noor lisas: „Minu kui paadunud rahvuslase arvates võiks rahvuslikkust rohkem esile tuua.“ Noore meelest peaks rahvuskultuuri säästmise ja päästmise huvides, teisisõnu globaliseerumise vastukaaluks, säilitama see väike rahvakild rahvuslikku mõtlemist. „See on ühe vanamehe arvamus ja

ehk ka naiivne lootus,” nentis Noor.

Noor meenutas, et tema noorusaja Eestis kehtis mõiste „rahvustervik”, mis tähendas ühtekuuluvust. Tänapäeval aga, muretses Noor, kleebitakse rahvusluse külge kohe sõnad „marurahvuslus” ja „tagurlus”.

Küsimusele, kuidas tema tähistab Eesti vabariigi sajandat sünnipäeva, vastas Heino Noor nii: „Mina leinan vabariigi sajandal aastapäeval oma emakest Salme Noort, kes 24. aprillil 1942 tulistati Sverdlovski sisevanglas kuklalasuga surnuks, heidetuna NKVD kätte kui naiskodukaitselane ja vaps. Temaga koos tapeti sealsamas veel kolm haapsallast: Läänemaa ühisgümnaasiumi direktor Anton Üksti, linnapea Hans Alver ja kohaliku naiskodukaitse üks juhte Elfriede Greenfeld. Selle traagika all ma suren.”

Olgu siinkohal üle antud Heino Noore südamlikud tervitused kodulinna Haapsalu ja koguduse rahvale.

Lehte Ilves

SILLAEHITAJA.

Haapsalust pärit arstil, psühholoogil, endisel Gulagi vangil ja Haapsalu linna aukodanikul on oluline roll Haapsalus ja Haapsalu koguduses. Allakirjutanul on olnud au teha temaga koostööd mälu ja trauma uurimuse vallas, mis on jäädvustatud kolme raamatusse ”Tõrjutud mälestused” ja samanimelisse filmi (<https://vimeo.com/116154872>), ”Soome lahe õed”, ”Vaadates teiste valu” ja artiklitekogumikku ”Kõige taga oli hirm”, kus Heino kaardistab ära repressioonidega seotud haigused. See on unikaalne materjal. Selles koostöös, on Heino olnud oma teadmistega sillaehitaja Eesti, Haapsalu ja paljude riikide vahel, sest need teosed on leidnud koha mitmel pool maailmas. Heino mõttemaailma alus on saanud alguse Haapsalu Gümnaasiumi ja Haapsalu linna vaimsusest, kultuuri- ja haridusharrastustest, mitmekultuurilisusest. Tema õpetajateks olid paljud Teise maailmasõja eelsed haritlased. Mängu- ja õpikaaslasteks peale eestlaste, eestirootslaste, sakslaste, venelaste, juudid – nad kõik kandsid endas linna ja Eesti vaimsust ning identiteeti ja rikastasid seda.

Kõige paremaks õpetajaks peab ta aga oma ema Salme Noort, kes hukati Gulagi surmalaagris oma ainsa poja sünnipäeval 24. aprillil 1942. Sama saatust kandis ka tema isa Karl Noor. Heinogi viidi noore mehena samasse surmalaagrisse, aga jäi ellu. Heino vanemad olid kindlasti Haapsalu vaimuelu kandjateks. Heino saab selle aasta aprillis 96 aastaseks. Valmis on saanud ka tema mälestusraamat ”Elamise pikad varjud”, mille on koostanud Ago Pärtelpoeg ja mis ootab trükkimineku. Selle teose ilmumisega tähistatakse ühtlasi ka Eesti 100 juubelit. Teos annab lugejale ülevaate mitmekülgselt ja andekast inimesest, kelle teadmised, rikas sõnavara, loob järjepidevuse meie riigi iseseisvuse esimese poolega, sõnastab okupatsiooni ja tuleb tänasesse päeva, olles omamoodi ajast ees ja näidates meile kui habras on elu ja kui tugev võib olla inimesele antud vaim.

Imbi Paju

Kirjanik, filmitegija, mäluuurija

Kes soovivad toetada Heino raamatu trükkimist saavad teha oma annetuse kirikus 11. veebruaril või koguduse kantseleis. Võimalik on ka pöörduda otse raamatu koostaja Ago Pärtelpoega poole: ago.partelpoeg@gmail.com

SADA AASTAT VANA.

Lapsed peavad vanaema juures koolivaheaja lõpupidu. See aastavahetus ja jõulud on olnud üsna põnevad. Lapsed on saanud rännata läbi terve Eesti. Koolivaheaeg ja jõulupidu algas Lõuna-Eestis, Võru vanaema ja vanaisa juures. Uus aasta võeti vastu onu peres Tartus. Nüüd on koolivaheaga jäänud järele veel mõni päev ja see veedetakse koos kirikuvanaga. Vanaema ei olegi teab-kui-vana,

aga ta töötab kirikus, nii on „kirik“ + „vanaema“ kokku „kirikuvana“ ning lapsed, kes kohale jõudes esimese asjana kirikusse jooksevad, on kirikulapsed. Sellega on kõik leppinud.

Kirikus on mõnus, seal on alati, mida vaadata ja mida avastada. Kui vanaema jutustama hakkab, saab nii mõndagi huvitavat kuulda väga vanast ajast ja väga vanadest asjadest. Igal kujul on oma lugu, samuti igal pildil. Ükski asi ei ole kirikus juhuslikult, kõigil on seos inimeste ja ajaga. Enamus asju kirikus on nii vanad, et nende jõudmist kirikusse ei mäleta enam keegi. Aga on üks tahvel, millel on nimed ja aastaarvud. See on mälestustahvel neile inimestele, kes võitlesid Eesti vabaduse eest oma elu hinnaga. See on kirikus peaaegu sada aastat, sest Eesti sai vabaks ja iseseisvaks sada aastat tagasi.

Vanaema juures on muidu ka väga vahva. Vanaemale meeldivadki, vist, vanad asjad. Tundub, et asjad on sama vanad kui vanaemagi, nii umbes sada aastat.

„Vanaema, kas see on sinu kell?“ küsib väike vend. Ta on ennegi kella lugu kuulnud, aga talle meeldib seda lugu taas ja taas kuulata. „See on minu vanaisa kell, tead ju küll,“ muheleb vanaema, istub poisi kõrvale kella vastu ja jutustab seda lugu, kuidas vanaisa selle kella koju tõi, kui Eesti riik oli saanud 10-aastaseks. „Kui vana sina oled?“ küsib vanaema poisilt. „Seitse, aga sellel suvel saan juba kaheksa!“ „Mina olen üheksane!“ hõikab õde. „Mina saan sellel aastal ka kümneseks, nagu Eestigi!“

„Eesti riik saab sellel aastal sajaseks. See on natuke rohkem kui kümme korda nii vanaks kui sina,“ selgitab vanaema.

„Mis te arvate, kas paneme kella uuesti käima, kui Eesti riik saab sada täis?“ teeb vanaema ettepaneku. „Paneme muidugi, heiskame lipu ja laseme kellal aupaukusid lüüa!“ on lapsed unistamisega hoos.

Vanaema toob kapist välja ühe kingakarbi. See on paelaga hoolikalt kokku seotud. Huvitav, mis selle sees on?! Lapsed on ninapidi juures, kui vanaema paela lahti harutab.

Oo! Selle sees on väga vanad pildid ja postkaardid. Need on tõsiselt vanad asjad! Ja ongi, need on eriti vanad fotod vana-aegsetest inimestest. Need on must-valged, rohkem kollakad kui valged. Mõni on ilusa sik-sak servaga. Vanaema räägib nendest inimestest piltidel, nende lugusid. See on nii põnev!

Ja siis õpetab vanaema üht uut moodi palvetamist. „Selleks tuleb tõusta püsti,“ alustab vanaema. „Kõigepealt tee endale üks suur kalli ja täna Jumalat, et Ta on sind hoidnud nagu oma last, hellalt ja suure armastusega.“

Nüüd lase käed alla ja trambi tasakesi jalgadega. Kas tunnetad maad, millel seisad? Täna Jumalat kõige selle eest, mis on sinu oma – see maa, Eestimaal, selle paene pind, põllud, metsad, jõed, järved. Täna Jumalat nende saja aasta eest, mis me oleme võinud olla uhked selle üle, et oleme eestlased, isamaa ja emakeelega.

Nüüd tõsta käed Jumala poole ja täna Teda selle eest, et võime käia koolis ja õppida, teha tööd ja rõõmsad olla. Palu Jumalalt hoidmist ka neile, kellel on raske ja kelle elus on kurbust, valu, muret.

Nüüd pane oma käed silmade peale ja palveta nende eest, keda sa ei tunne ja ka nende eest, kes ei ole veel Jumala lapsed, palveta, et nemadki võiksid saada osa Jumala armastusest.

Pane nüüd käed oma südame peale, ja palveta kõigi nende eest, kes on sinu südames.

Nüüd tee endale ristimärk, võid oma vennale ka teha ja sina õele. Ristimärk on rahumärk. Las Jumala rahu olla sinu südames ja sinu ümber. Hoidku Jumal sinu lapsepõlve kasvamise rahu ja armastust ning rahu inimeste vahel Eestimaal ja kogu maailmas. Aamen“

„Aamen,“ on lapsed nõus.

Küllike Valk

KODUMAA SÜNNIPÄEVAKS.

Olen su üle ma õnnelik,
mõtelda sinust on mõnus.
Liigagi tihti ma murelik,
aga täna on lõbus.

Mis ma küll oleks, kui poleks sind?
Kas oleks mul kusagil parem?
Oleks kübeke tuules, tühjust tunneks mu rind.
Minu isadema õnneks – parem.

Kuid olemas oled, Sa püsima jää,
vabaks ja sõltumatuks.
On südames rahu, uhkelt püsti on pää -
minu Eestimaaks, vankumatuks.

Suurt Jumalat palun, palves põimunud käed:
anna rahvale usku ja lootust.
Kaitseks saada Sa oma ingliteväed,
juhi rahu suunas me saatust.

Küllike Valk, 2010.

JAANUARIKUU „PIIBEL KÖÖGIS.“

Jaauaris alustas uut hooaega „Piibel köögis“. Sellel hooajal keskendume rahvustele ja rahvuste tekkimisele Piibli valgusel.

Alustasime piiblitunniga, mille oli ettevalmistanud Karin Teder. Seekord uurisime Paabeli torni lugu ja see on Piiblis esimene lugu, kus ei nimetata konkreetseid isikuid, vaid see on kogu tolleaegse inimkonna lugu, kes taas mässab Jumala vastu.

Saime Karini väga põhjalikust arutlusest teada, et kõik maailma ajaloo jooksul eksisteerinud keeled moodustavad kokku 32 keelkonda.

Algselt oli Jumal öelnud inimestele : „Olge viljakad ja teid saagu palju, täitke maa ja alistage see enestele“ (1.Ms 1:28). Aga pärast veeputust jäid inimesed elama Mesopotaamiasse, viljakasse orgu ja ei kavatsenudki täita maad. Nad tahtsid hoopis endale nime teha ja otsustasid ehitada torni, mis ulatuks taevasse. Jumal otsustas rikkuda nende ühtsuse, et nad ei teeks suurusehullustuses mõtlematuid ja meeletuid tegusid.

Jumal segas keeled ja pillutas inimesed sealt üle terve ilma ning inimesed jätsid torni tegemata.

Sellest ajast alates räägitakse maal palju erinevaid keeli ja me ei ole enam üks rahvus, vaid on tuhandeid rahvusi oma erinevate tavade ja kommetega. Ka söögid, mida me igapäevaselt sööme on

erinevad.

Sellel korral tegime Austria rahvustoite: pannkoogisuppi ja „Kindrali marssi“.

„Kindrali marsiga“ kaasneb Austrias ka legend:

Oli sõda ja keiser Franz Joseph jõudis oma sõjaväega väikesesse Austria mägikülla. Sõdurid olid väga näljased ja keiser palus külarahval tuua kokku toiduained, mida neil veel kodudes leidis. Toodi keedetud kartuleid, pastat, natuke liha ja sibulat. Sellest tehtigi roog.

Pannkoogisupp oli Franz Josephi üks lemmikroogi ja ka meile kõigile meeldis see lihtne, kuid maitsev toit.

Tore oli ka see, et sel korral juhendas meid Julia Jätsa, kes on austerlanna.

Järgmine „Piibel köögis“ toimub 17.veebruari, kell 16.00. Olete kõik väga oodatud, uurime edasi Piiblist rahvuste kohta ja maitseme rannarootslaste liha-kalakastet.

Kohtumiseni 17. veebruaril Jaanimajas!

Jaauari „Piibel köögis“ retseptid.

Pannkoogisupp.

4 inimesele

2 l puljongit, soovitavalt veiselihapuljongit, aga võib ka olla kana- või juurviljapuljong.

Iga inimese kohta küpsetada eelnevalt 1 suur soolane ülepannikook. Pannkoogid keerata rulli ja tükeldada peenikesed viilud.

Kui puljong on keemas, lisada 1 tükeldatud porgand ja maitseroheline, kõige lõpus (kui porgand pehme) lisada pannkoogiviilud.

Kindral marsib.

4 inimesele.

Keeta 4 suuremat või 8 väiksemat kartulit, tükeldada kuubikuteks. Keeta 200-300 g pastatooteid (valida endale meeldiva kujuga). Tükeldada 1 keskmine sibul ja 300 g toorsuitsu peekonit. Peekon ja sibul praadida pannil, lisada keedetud pasta ja keedetud, tükeldatud kartul. Praadida kuni kartul on krõbedalt pruunistunud. Maitsestada soola ja pipraga.

Serveerida koos roheline või mõne muu meeldiva salatiga.

Sirje Jätsa

ALLIANSSPALVENÄDAL HAAPSALUS.

Juba aastakümneid korraldab Euroopa Evangeelne Allianss iga uue aasta algul jaanuarikuus palvenädalaid. Igal nädalal on oma teema ja palvenädal on kutseks kõigile evangeelsetele kristlastele üle kogu Euroopa ühiselt kokku tulla ja palvetada ühiskonna valupunktide pärast.

2018. aasta alliansspalvenädala temaatilise materjali olid ette valmistanud Hispaania Evangeelse Alliansi palve ja teoloogia toimkonnad.

Nädala teema oli: **PALVERÄNDURID JA VÕÕRAD.**

Sõnumis oli 5 olulist mõtet:

- Kristlane teab, et ta ei ole siin igavesti.
- Kristlane ootab rõõmsalt tulevikku.
- Kristlane oskab asju õigesti hinnata.
- Kristlane võib kannatada tagakiusamist oma väärtuste tõttu.
- Kristlane on armuline nende vastu, kes on võõrad.

Eesti Evangeelne Allianss oli Eestis palvenädala korraldajaks. Palvenädal toimus 7. – 14. jaanuaril 2018. Meil Haapsalus võttis ühisest palvenädalast osa 6 kogudust, seepärast kogunesime palvele kuuel päeval: pühapäeval, 7. jaanuarist kuni reedeni, 12. jaanuarini. Iga kogudus korraldas ühe palveõhtu oma kirikus või palvelas ning iga koguduse pastor või preester käis ühes koguduses vaimulikku sõnumit jagamas.

Nii nagu tervel palvenädalal, oli ka igal päeval oma teema. Pühapäeval, palvenädala esimesel päeval,

oli apostlikus õigeusu kirikus sõna jagamas baptisti pastor Eenok Palm. Tema teemaks oli „Aabraham – näide kristlikust palverändurist“. Esmaspäeval jätkus palvenädal baptisti palvelas, kus kõneles õigeusu preester Jüri Ilves teemal „Joosep – võõramaalane, kes on Jumala, ajaloo Issanda hoole all“. Teisipäeval toimus palveosadus vabakoguduses, kõnelejaks metodisti pastor Urmas Rahuvarm teemal „Rutt – näljast juhitud ta oma Jumalaga“. Kolmapäeva õhtul kogunesime metodisti kirikusse, kus vabakoguduse pastor Peeter Vikman rääkis teemal „Taaniel – kindlus tagakiusamise ajal“. Neljapäevane palvekoosolek toimus adventistide palvelas, kus meie koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäe teemaks oli „Joonas – võõrale maale jutlustamine“. Tiit Salumäe rääkis ka väga meeldejäävalt omaenda kogemusest ühise palve jõust ja väest. Palvenädal lõppes reedel viimase koosolemise ja meie Jaani kirikus, kus sõnajakajaks oli adventisti pastor emeeritus Rein Käsk, kelle teemaks oli „Paulus – rahvusvaheline ja taevalik kodanik“.

Nagu näeme, räägiti seekord meile Pühakirjast tuttavatest usukangelastest ja nende elust ja tegevustest kui palverännakust. Iga kogudus oli korraldanud palvekoosoleku oma konfessiooni traditsioonide kohaselt, seetõttu oli kõigil osalejatel võimalik kogeda, millised korrad ja kombed valitsevad Haapsalu teistes kogudustes. Erinevate koguduste kristlaste kokkutulek ühiseks palveks on tõeline konfessioonide piire ületav kristlik osadus, kus ununevad erinevused ja saab selgelt tuntavaks meie ühtsus ja üksmeel Jeesuses Kristuses. See on midagi suurejoonelist, kui kristlased üle kogu Haapsalu, üle kogu Eesti, üle kogu Euroopa palvetavad ühel ajal ühel meelel ühtede ja samade asjade pärast. Selliseid ühispalveid hindab Issand oma töötuse põhjal väga kõrgelt ega jäta palvetele vastamata. Seepärast peaksime kasutama võimalust, kui uuel aastal taas kokku tulla, et lasta ennast vaimulikult üles ehitada ja anda ka oma panus Jumalariigi töösse ühise palve läbi. Hea on alustada uut aastat ühise palvega.

Karin Teder

MA ARMASTAN OMA MAAD

Ma armastan oma maad,
seda madalat metsast ja merest.
Kauged kanded on põnevad,
kuid siin olen üks oma perest.

Ma armastan oma keelt,
mida õppisin ema süles,
mis väljendab mõtteid ja meelt
ja lauluna tõuseb üles.

Ma armastan oma rahvast,
seda sageli tõrgest ja kanget,
sest kestnud oleme vahvast
ja ideaalid ei langend.

Ma armastan Eestimaad,
just sellist, nagu ta on.
Siit on minu loomulaad,
minu ehe rõõm ja mu õnn.

Tiia Laar

SÜNNIPÄEVAD VEEBRUARIS.

1. veebruar	Pille Talvar-Heckmann Hannes Randpere	
2. veebruar	Erna Alt	86
	Asta-Marie Teder	78
3. veebruar	Linda Pahk	94
	Tiiu-Helge Lehis	74
	Norbert Kõre	5
4. veebruar	Merike Joosani	
	Õnneli Lindal	45
5. veebruar	Anne-Eve Salumets	75
	Tiit Salumäe junior	
6. veebruar	Triin Toompuu	
7. veebruar	Toivo Inslermann	70
	Anu Mutso	
	Kristel Engman	
7. veebruar	Elvis Rüütel	
8. veebruar	Katrin Kask	
	Viko Kõva	
	Marion Olenko	
9. veebruar	Kari Tynkkynen	
10. veebruar	Anneli Kollom	
11. veebruar	Erich Tohver	86
12. veebruar	Michael Heckmann	
13. veebruar	Maarja Kõuts	
	Micha Strauss	
16. veebruar	Anneli Mõisa	
18. veebruar	Vilve Virro	
	Darja Voog	
20. veebruar	Robert Soostar	91
	Elisabeth Teppor	83
	Norah Laadoga	10
21. veebruar	Heino Kahem	72
	Signe Saviir	
23. veebruar	Aide Leit-Lepmets	
	Rain Gontmacher	
24. veebruar	Ellen-Velanie Jaks	84
	Tiina Hein	
	Ülla Paras	
	Johannes Alliku	10
25. veebruar	Andres Ammas	
	Maarja-Liis Priske	
	Lisete Särel	
26. veebruar	Nora Reiljan	5
28. veebruar	Mihkel Sims	

Palju õnne sünnipäevaks ja õnnistust uueks eluaastaks!

JUHTSALM, MÕTISKLUS JA PALVE.

Kogu päeva ma sirutan käsi kangekaelse rahva poole,

kes iseenese mõtetele järgnedes käib teed, mis ei ole hea.

Jesaja 65:2

Nõnda ütles Issand sõnakuulmatule juudi rahvale, oma väljavalitud rahvale, kes jooksis võõraste ebajumalate järele ega hoolinud Issanda käskudest.

Kuidas on lood meie, eesti rahvaga? Missugune on meie kõlbeline ja vaimulik olukord? Omaenda rahva puhul sooviksime ju kõik optimistlikud olla, kuid tegelik olukord tekitab pigem kurvastust. Ilmselt oleme meiegi kangekaelne rahvas, kes käib teed, mis ei ole hea. Jookseme väärjumalate järele, orjame mammonat, taotleme isiklikke naudinguid, võimu ja kuulsust. Enamik rahvast usub küll mingit kõrgemat võimu, kuid see ei vii meid Jumalale lähemale, sest Pühakiri ütleb selgelt: Kellel ei ole Poega, sellel ei ole ka Isa. Oleme väga kristlusevaenulik rahvas, oleme hüljanud kristlikud väärtused. Mõrvame sündimata lapsi, oleme minetanud abielu pühaduse, perekonnad purunevad, purjutame ja prassime, oleme kõlvatud, skeemitame ja petame üksteist. Ka meie võimukandjad on rahvast võõrandunud ega hooli inimestest, kes neid on end esindama valinud, valitseb karjuv ühiskondlik ebaõiglus.

Kas ka meie kristlastena oleme selle eest kuidagi vastutavad? John R.W. Stott on öelnud: „Kui mingi kogukond käib alla, siis ei tule süüdistada seda kogukonda, vaid kristlasi, kes on kukkunud läbi oma ülesandes olla soolaks ja valguseks.“ Jah, me oleme vastutavad. Kui palju oleme võtnud aega selleks, et palvetada oma maa ja rahva pärast? Aga just kristlaste palvest, eriti ühisest palvest saab kõik alguse. Kas oleme tunnistanud Jeesusest Kristusest nii sõnade kui tegudega oma lähedastele, sõpradele, töökaaslastele, tuttavatele?

Austusega võime vaadata poola rahva poole, kes pühendas oma maa ja rahva Jeesusele Kristusele ja Tema valitsuse alla. Paljud meie, eesti rahva seast aga nõuavad uut hümni, kuna praeguses hümnis palutakse Jumalalt meie maale ja rahvale õnnistust ja kaitset... Õnnistatud on need rahva pojad ja tütreid, kes tunnevad südamevalu oma rahva pärast ja palvetavad tema eest. Jumala lapsed, hooligem oma väikesest rahvast ja kodumaast, sest teist meil ei ole.

**Auline Jumal, armuline Issand!
Halasta meie maa ja rahva peale!
Me oleme teinud pattu,
käinud omaenese teedel,
olnud sõnakuulmatud Sinu vastu.
Ära lase meid hajuda ega hääbuda,
vaid too meid Sinu Poja risti alla
ja andesta meile meie patud,
et me leiaksime uue elujõu
ja tõelise õnne Sinus, meie Jumal.**

Karin Teder

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNENE KOGUDUS.

KOGUDUSE KANTSELEI. Kooli tn 6, on avatud esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kl 9-15.

Kohtumine koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäega palutakse leppida kokku (tel. 52 80635). Kasutatud riiete annetusmüük on avatud E, K, R 10-13.

Alates 7. jaanuarist kuni 31. märtsini toimuvad jumalateenistused Jaani kirikus.

Telefon 473 7166, 473 7167.

E-post haapsalu@eelk.ee

Koduleht <http://www.eelk.ee/haapsalu/>

Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu

Pangakonto IBAN EE811010602003965006 (SEB);
IBAN EE442200001120274032 (SWEDBANK).

Registrikood 80210533

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et ka Sinu e-post lisatakse kirjasaaajate hulka, palun anna oma soovist teada haapsalu@eelk.ee

Eesti kiriku elust saab lugeda <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>

Toomkirik ja piiskopilinnus Vaata www.haapsalulinnus.ee Kontakt: Marika Peberg, tel 5184664, 4725346. Linnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt: <http://www.haapsalulinnus.ee>

TOIMETUS.

Tiit Salumäe E-post: tsalumae@yahoo.com 5280 635.

Kristel Engman E-post: kengman@hotmail.com.

Lydia Kalda E-post: lydia.kalda@hotmail.com; 53477 633.

Lia Salumäe E-post: lialalumae@hotmail.com; 53039 835.

Lehte Ilves E-post: lehte.ilves@gmail.com

Karin Teder E-post: karin.teder@mail.ee

Maria Strauss E-post: mariastrauss@gmx.de

Tiia Laar E-post: tii.laar@gmail.com

Teno Ilves E-post: teno.ilves@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub alates septembrist 2008. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soove, millest järgmistes Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huvilisteni. Teatage soovijate e-posti aadress koguduse kantseleisse.